

Hallintotieteiden tutkinto-ohjelman valintakoe 2019

TAMPEREEN YLIOPISTO JA

VAASAN YLIOPISTO

Valintakoeohjeet ja tehtävät

YLEISTÄ

Aika

Valintakoe kestää neljä tuntia kokeen aloitushetkestä lukien.

Paikka

Kukin kokeeseen osallistuva kirjoittaa kokeen siinä salissa, johon hänet on etukäteen sijoitettu. Ainoastaan kokeen valvoja voi määrätä osallistujan siirtymään toiseen saliin.

Valvonta

Salissa olevien valvojen antamia ohjeita on noudatettava. Tarvittaessa voit kutsua valvojan luoksesi nostamalla kätesi.

Sinulla saa olla mukana kirjoitusvälineet, henkilöllisyystodistus ja eväät ilman käärepapereita. Erilaisten sähköisten viestimien käyttö on kielletty. Vilpinteko johtaa koesalista poistamiseen ja koko kokeen hylkäämiseen. Tämän vuoksi on syytä pitää katse tiukasti omassa paperissa väärinkäsitysten välttämiseksi.

Liikkuminen ja poistuminen

Kokeen aikana jokaisen on istuttava paikallaan. Koesalista saa poistua aikaisintaan klo 13.00. Salista pääsee kokeen aikana käymään wc:ssä (klo 13 jälkeen) valvojan valvonnassa. Salista poistuttuasi ja koepaperit palautettuasi et voi enää jatkaa valintakokeeseen vastaamista. Kaikki jaettu materiaali on palautettava salista poistuttaessa.

Kaikki valintakoepaperit on palautettava (myös tyhjät ja vaillinaiset vastauspaperit). Koesalista saat viedä mukasi vain tiedotteen valintakoetulosten julkaisemisesta.

Todistus asevelvollisuutta suorittaville

Asevelvollisuuttaan suorittavat voivat pyytää koesalin valvojalta todistuksen kokeeseen osallistumisestaan.

PISTEYTYS

Koetyyppi

Kokeessa on 10 tehtävää, joista tehtävät 1-5 koostuvat yhteensä 30:stä oikein/väärin -väittämästä. Tehtävät 6-10 ovat esseetehtäviä, joille on varattu tehtäväkohtaiset vastausalueet vastauspapereihin. Tehtävät koskevat tehtävänannossa määritellyjä valintakoeteoksen ja/tai kokeessa jaetun aineiston artikkeleita.

Pistelasku

Valintakokeessa voi saada enintään 60 pistettä (valintakoeteokseen perustuvat kysymykset max. 30 pistettä, aineisto-osion kysymykset max. 30 pistettä). Oikein/väärin -väittämien oikeasta

vastauksesta annetaan +1 piste, väärästä vastauksesta -0,5 ja tyhjästä 0 pistettä. Vastaamatta jättäminen ei vähennä pisteitä eikä sitä ole rajoitettu. Aineistokoe arvostellaan vain valintakoeteokseen perustuvassa koeosiossa parhaiten suoriutuneelta kolmannekselta, kuitenkin vähintään 350 hakijalta. Esseetehtävien yhteydessä on mainittu tehtävän maksimipistemäärä. Esseetehtävistä ei anneta miinus pisteitä.

VASTAAMISEN TEKNIikka

Kokeessa jaettavat paperit:

- valintakoeohjeet ja kysymykset (7 sivua, kaksi sivua/paperi)
- valintakoeaineisto (sivut 1-8, kaksipuoleinen moniste)
- vastauslomake
- vastauspaperit (6 sivua)
- suttupaperi (**ruutupaperi, johon tehtyjä merkintöjä ei arvostella!**)

Tarkista, että materiaalissa on kaikki sivut tallella.

Vastauspaperit

Kirjoita vastauspapereiden jokaiselle sivulle **selvästi** sukunimesi ja kaikki etunimesi ja henkilötunnuksesi.

Vastauslomake

Tarkista, että lomakkeeseen valmiiksi täytetyt henkilötietosi ovat oikein. Henkilötunnuksen voit tarkistaa mukanas olevasta henkilöllisyystodistuksesta. Tee henkilötietojasi koskevat mahdolliset korjaukset tietojen alapuolelle varattuun tilaan.

Kirjaa vastauksesi oikein/väärin- kysymyksiin ensin valintakoeohje- ja tehtäväpapereille.

Merkitse vastauksesi henkilökohtaiselle vastauslomakkeelle vasta kun olet varma vastauksestasi. Koe arvostellaan vain vastauslomakkeeseen ja vastauspapereihin tehtyjen merkintöjen perusteella.

Vastauslomake luetaan optisesti. Mustaa kunkin kysymyksen osalta sitä vaihtoehtoa vastaava ruutu, jonka katsot olevan vastausohjeen mukainen oikea vastaus. Tee vastausmerkinnät lyijykynällä. Kun haluat olla vastaamatta kysymykseen, jätä ruudut tyhjäksi.

Älä tee vastauslomakkeelle ylimääräisiä merkintöjä. Kaikki merkinnät on tehtävä huolellisesti ja selvästi. Mikäli kysymykseen on kirjattu useita vastausvaihtoehtoja tai merkintä on epäselvä, tulkitaan vastaus vääräksi. Mikäli et voi kirjata vastaustasi selvästi tai joudut kumittamaan jo merkitsemäsi vastauksen ja lomake jää epäsiistiksi, pyydä valvojilta uusi vastauslomake. Merkitse uudelle lomakkeelle koko nimesi ja henkilötunnuksesi, jotka näet esitetyistä lomakkeista.

Suttupaperi

Kokeessa jaetaan ruutupaperi muistiinpanoja varten. **Ruutupaperille kirjoitettuja vastauksia ei arvostella!** Hakija voi pyytää valvojalta lisää ruutupaperia kokeen aikana.

Allekirjoitus

Vastauslomake on ehdottomasti allekirjoitettava kuulakärkikynällä. Ellei sinulla ole mukana kuulakärkikynää, voit allekirjoittaa lomakkeen palauttaessasi koepaperit valvojalle.

Valintakoeteokseen perustuvat tehtävät

Valintakoeteokseen perustuvat tehtävät 1-5 koostuvat väittämistä (väittämät 1-30). Kirjaa lopulliset vastauksesi sivulla kaksi (2) esitetyn ohjeistuksen mukaisesti **erilliselle vastauslomakkeelle**. Luonnostelevastauksesi ensin tähän tehtäväpaperiin.

Tehtävä 1.

Väittämät 1-9 perustuvat valintakoeteoksen artikkeleihin Ilpo Luoto, Niina Mäntylä, Laura Perttola & Kristian Siikavirta ”Julkisen hallintotoiminnan oikeudelliset erityispiirteet” (s. 19–34) ja Jukka Viljanen & Heta Heiskanen ”Suomalaisen ihmisoikeusarkkitehtuurin ja ihmisoikeuskulttuurin nykytila ja tulevaisuus” (s. 35–40).

1. Länsimaissa ja Euroopassa julkinen valta on perinteisesti jaettu kolmijako-opin mukaan lainsäädäntövaltaan, lainkäyttövaltaan ja tuomiovaltaan.
2. Julkishallinnon toiminnassa painottuvat erityisesti toiminta- ja sopimusvapaus.
3. Hallinnon oikeusperiaatteista luottamuksensuojaperiaate tarkoittaa, että viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin.
4. Jos hallintopäätös tehdään monijäsenisessä toimielimessä, virkamies voi välttää vastuun lainvastaisesta päätöksestä esittämällä eriävän mielipiteen.
5. Hallintokantelu ja kunnallisvalitus ovat varsinaisia muutoksenhakekeinoja.
6. Kansallisilla perusoikeuksilla pyritään turvaamaan yksilön oikeuksille tietty vähimmäistaso, kun taas kansainvälisillä ihmisoikeuksilla voidaan taata pidemmälle menevä suojan taso.
7. Eduskunnan perustuslakivaliokunta harjoittaa perus- ja ihmisoikeuksien ennakkollista valvontaa Suomessa.
8. YK:n ihmisoikeusjärjestelmällä on oma valvova tuomioistuin, nimeltään Euroopan ihmisoikeustuomioistuin.
9. Euroopan sosiaalinen peruskirja on ns. a la carte –sopimus eli sen merkitys vaihtelee maittain, koska valtio voi valita tietyn määrän sopimusvelvoitteita itseään sitovaksi.

Tehtävä 2.

Väittämät 10- 13 perustuvat valintakoeteoksen artikkeliin Markku Sotarauta ”Aluekehittämisajattelun muutos ja peruskäsitteet” (s. 65–77).

10. Alue voidaan määritellä hallinnollisesti, poliittisesti, toiminnallisesti, kulttuurisesti ja luonnonmaantieteellisesti.

11. Teollistavan kehitysaluepolitiikan ajanjakson merkittävin uudistus oli aluepoliittisen suunnittelujärjestelmän luominen.
12. Innovaation käsite itsessään on varsin monimutkainen, vaikka sen taustalla olevat prosessit ovat yksinkertaisia ja helposti hallittavia.
13. Tuotannollisten alueiden malli (new industrial districts) perustuu pitkälti siihen havaintoon, että aluetaloudelliset ilmiöt kehittyvät ensi sijassa klustereiden välisen vuorovaikutuksen kautta.

Tehtävä 3.

Väittämät 14–16 perustuvat valintakoeteoksen artikkeliin Ilkka Luoto ja Seija Virkkala ”Paikkaperustaisen aluekehittämisen neljä kulmakiveä” (s. 78–89).

14. Neloskierremalliin perustuvaan toimijanäkökulmaan toimijoiksi määritellään julkishallinto, yritykset, kansalaiset sekä korkeakoulut.
15. Nykyiset yritys- ja hanketukien kohdentamiskriteerit eivät kykene vastaamaan globaalitalouden mukanaan tuomiin nopeaa reagointia edellyttäviin tilanteisiin.
16. Koheesiopolitiikan keskeinen idea on tunnistaa alueiden ongelmia, reagoida niihin ja tätä kautta pyrkiä parantamaan politiikkasektoreiden välisenä yhteistyönä alueella asuvien ihmisten toimintaedellytyksiä ja hyvinvointia.

Tehtävä 4.

Väittämät 17–20 perustuvat valintakoeteoksen artikkeliin Jouni Häkli, Yrjö Haila, Tanja Helle, Ari Jokinen, Markus Laine, Helena Leino ja Nina Tynkkynen ”Ympäristöpolitiikka ja aluetiede – oivaltavaa ongelmanratkaisua” (s. 90–102).

17. Ympäristöongelmat eroavat muista yhteiskunnallisista ongelmista siinä, että ne eivät ole sosiaalisesti rakentuneita.
18. Resilienssi tarkoittaa kykyä selviytyä yllättävistä muutoksista.
19. Kunnallinen ympäristöpolitiikka ei rajaudu minkään yksittäisen yksikön tehtäväksi.
20. Vuonna 2015 hyväksytyssä Pariisin ilmastopimuksessa maapallon keskilämpötilan nousu pyritään rajaamaan 1,5 celsiusasteeseen, mutta tähän sopimukseen ei sisälly osapuolia oikeudellisesti sitovia toimia.

Tehtävä 5.

Väittämät 21–30 perustuvat valintakoeteoksen artikkeleihin: Esa Hyyryläinen, Kirsi Lehto & Elias Pekkola ”Millaisen hallinto- ja johtamisajattelun tulevat julkisjohtajat perivät aikaisemmilta sukupolvilta” (s. 7–18), Jarmo Vakkuri, Lasse Oulasvirta, Jan-Erik Johanson, Pentti Meklin, Lotta-Maria Sinervo, Tuija Rajala & Jaakko Rönkkö ”Talouden hallinta ja johtaminen julkisessa toiminnassa” (s. 51–64) sekä Juha Lindell, Seija Ollila & Pirkko Vartiainen ”Kompleksisuuden johtaminen” (s. 103–118).

21. Virkamiesetiikan tilaa koskevan kyselytutkimuksen mukaan valtionhallinnon ydinarvot ovat asiantuntemus, vastuullisuus, tuloksellisuus ja ekologisuus.
22. Tulosajattelu on toiminut 1990-luvun puolivälistä lähtien valtionhallinnon uudistamisen kulmakivenä.
23. NPG oli keskeinen tekijä siinä, että julkiseen johtamiseen alettiin omaksua yritysjohtamisen malleja.
24. Talouden perusongelma on niukkuus: tarpeita on aina enemmän kuin keinoja niiden tyydyttämiseen.
25. Value for money, VFM tarkoittaa julkistaloudessa mahdollisimman suurta voittoa sijoitetulle pääomalle.
26. Talouspolitiikan EU-koordinoinnin kriteerinä on se, ettei jäsenvaltion budjetin alijäämä saa muodostua suuremmaksi kuin 2 % maan bruttokansantuotteesta eli sen kansantalouden tuotannon kokonaisarvosta.
27. Yhteisevoluutio on kompleksisuusmetafora, jonka mukaan ratkaisut pirullisiin ongelmiin ovat aina ainutlaatuisia ja uudenlaisia.
28. Kompleksisuusajattelu kannustaa tavoittelemaan täydellisyyttä, koska siten organisaatio voi osoittaa olevansa luova ja kehittyvä.
29. Mahdollistava johtaminen sallii henkilöstön ratkovan työyhteisön ongelmia itseorganisoituvasti.
30. Kompleksisuusajattelun mukaisesti pirullisten ongelmien kesyttäminen vaatii usein autoritaarista johtamista.

Valintakoeteokseen ja/tai kokeessa jaettuun aineistoon perustuvat tehtävät

Esseetehtäviin 6-10 tulee vastata erillisille vastauspapereille kullekin tehtävälle määrättyille riveille. Viivojen ulkopuolella olevaa tekstiä ei huomioida arvostelussa. Tehtävistä saatavat maksimipistemäärät mainitaan kunkin tehtävän yhteydessä. Esseevastauksista ei anneta miinuspisteitä.

Tehtävä 6 perustuu valintakoeteoksen artikkeliin ”Paikkaperustaisen aluekehittämisen neljä kulmakiveä” (Luoto & Virkkala) ja/tai valintakokeessa jaettavaan aineistoon.

Tehtävä 6. (max. 6 p.)

Valintakoeteoksen artikkelissa ”Paikkaperustaisen aluekehittämisen neljä kulmakiveä” puhutaan mosaiikkimaisesta alueellista kehittämistä koskevasta ajattelusta.

- a) Millaisia tekijöitä Luoto ja Virkkala painottavat määritellessään mosaiikkimaisen alueellista kehittämistä koskevan ajattelun? (2 p.)
- b) Millaiset valintakokeessa jaetussa aineistossa esiintyvät tekijät tai kehityskulut tukevat tämän määrittelyn mukaista ajattelua tai ovat sen vastaisia? Tunnista aineistosta vähintään neljä (4) ajattelua tukevaa ja neljä (4) sen vastaista tekijää. (4 p.)

Tehtävä 7 perustuu valintakoeteoksen artikkeliin ”Ympäristöpolitiikka ja aluetiede – oivaltavaa ongelmanratkaisua” (Häkli, Haila, Helle, Jokinen, Jokinen, Laine, Leino & Tynkkynen) ja/tai valintakokeessa jaettavaan aineistoon.

Tehtävä 7. (max. 4 p)

Valintakoeteoksen artikkelissa ”Ympäristöpolitiikka ja aluetiede – oivaltavaa ongelmanratkaisua” esitetään englanninkielinen sanonta ”Have a cake and eat it, too”.

- a) Kerro, minkälaista alueiden käytön asetelmaa kyseinen sanonta kuvaa. (2 p)
- b) Anna kaupungistumista koskeva esimerkki, joka kuvaa sanonnan mukaista asetelmaa. Perusta vastauksesi kokeessa jaettuun aineistoon. (2 p)

Tehtävä 8 perustuu valintakoeteoksen artikkeliin ”Talouden hallinta ja johtaminen julkisessa toiminnassa” (Vakkuri, Oulasvirta, Johanson, Meklin, Sinervo, Rajala & Rönkkö) ja/tai valintakokeessa jaettavaan aineistoon.

Tehtävä 8. (max. 6 p.)

Valintakoeteoksen artikkelin ”Talouden hallinta ja johtaminen julkisessa toiminnassa” mukaan talous samaistetaan usein rahaan ja sen liikkeisiin, *rahatalouteen*, esimerkiksi julkisella sektorilla kuntien tuloihin ja menoihin. Taloudellista toimintaa ei voida kuitenkaan pelkistää vain rahatalouteen; myös *reaalitalous* on oleellinen osa taloutta. Nämä kaksi talouden osaa, raha- ja reaali-talous, kytkeytyvät tiivistä yhteen. Usein ne esitetään prosesseina, minkä vuoksi puhutaan myös *raha- ja reaali-prosesseista*.

- a) Määrittele, mitä valintakoeteoksen mukaan tarkoitetaan *reaaliprosessilla*. Anna yksi konkreettinen esimerkki kuntien reaaliprosessista. Poimi esimerkki valintakoeteoksesta ja/tai kokeessa jaetusta aineistosta. (2 p)
- b) Miten ikääntyminen ja väestön keskittyminen suuriin kaupunkeihin vaikuttavat väestöään menettävien kuntien *raha- ja reaalitalouteen*? Vastaa kysymykseen valintakokeessa jaetun aineiston perusteella. (4 p)

Tehtävä 9 perustuu valintakoeteoksen artikkeliin ”Kompleksisuuden johtaminen” (Lindell, Ollila & Vartiainen) ja/tai valintakokeessa jaettavaan aineistoon.

Tehtävä 9. (max. 9 p)

Valintakoeteoksen artikkelissa ”Kompleksisuuden johtaminen” esitetään lista pirullisen ongelman ominaisuuksista.

- a) Nimeä jokainen pirullisen ongelman kuudesta ominaisuudesta. (3 p)
- b) Valitse yksi pirullisen ongelman ominaisuus, kuvaa se valintakoeteoksen artikkelin mukaisesti ja perustele, minkä vuoksi Suomen väestökehitystä voidaan pitää valitsemasi ominaisuuden perusteella pirullisena ongelmana. (6 p)

Tehtävä 10 perustuu valintakoeteoksen artikkeliin ”Suomalaisen ihmisoikeusarkkitehtuurin ja ihmisoikeuskulttuurin nykytila ja tulevaisuus” (Viljanen & Heiskanen) ja/tai valintakokeessa jaettavaan aineistoon.

Tehtävä 10. (max. 5 p.)

- a) Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Valintakoeteoksen artikkelin mukaan ihmisoikeuksien turvaamista edeltää niiden tunnistaminen.

Selvitä, mitä Viljanen ja Heiskanen ihmisoikeuksien tunnistamisella valintakoeteoksen artikkelissa tarkoittavat. (2 p)

- b) Perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen turvaaminen on ymmärrettävä laajassa mielessä siten, että se käsittää julkisyhteisön velvollisuuden pidättyä näitä oikeuksia luvottomasti rajoittavista toimista sekä velvollisuuden erilaisin aktiivisin toimin toteuttaa ja suojata niitä. (Antero Jyränki ja Jaakko Husa: Valtiosääntöoikeus. Hämeenlinna 2012, s. 392).

Valintakoeteoksen artikkelin mukaan perus- ja ihmisoikeuksia tulee tulkita suhteessa toisiinsa ja näiden väliset erot ovat usein ylikorostuneet (s. 35–36). Viljasen ja Heiskasen artikkelin mukaan perus- ja ihmisoikeuksia ovat muun muassa syrjinnän kieltä, oikeus yksityis- ja perhe-elämään, sananvapaus, vastuu ympäristöstä (nk. ympäristöperusoikeus), omaisuuden suoja, oikeus sivistykseen, oikeus sosiaaliturvaan, oikeus työhön, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Tunnista kokeessa jaetusta aineistosta perus- tai ihmisoikeuskysymys. Kerro, minkälaisia keinoja tämän oikeuden toteutumisen turvaamiseksi voidaan käyttää. Vastauksessa ei tarvitse yksilöidä, onko kyse perus- vai ihmisoikeuskysymyksestä. (3 p)